

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Idea Theologiæ Specvlativæ

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ, 1648

XII. De cohærentia scientiæ divinæ cum libertate, aliisque ad eam
spectantibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38884

vel à causis proximis huiusmodi futurorum, ut ostensum est: ergo superest, ut sumatur ab illorum entitate, & reali præsentia aliquando futura.

Confirmatur, nam ideò futura contingentia non videntur in causis suis, quia ut sic sunt indeterminata; at verò quatenus spectantur in seipsis, secundum realem entitatem quam aliquando habitura sunt, ut sic sunt determinata ad unum, & extra statum indifferentiæ: unde propositiones de illis enunciatae sunt determinatè veræ: ergo sub eo respectu futura contingentia sufficientem habent veritatem, ut à divino intellectu, quem nulla veritas latere potest, cognoscantur.

Nota 1. Aliud esse rem futuram Deo realiter coexistere ab æterno, & ratione talis coexistentiæ æternæ à Deo cognosci: aliud, rem futuram non coexistere Deo ab æterno, sed tantum pro tempore quo erit, & secundum ejusmodi coexistentiam futuram objici ab æterno intellectui divino, propter infinitam illius perspicacitatem omnes temporum differentias prævenientem: & quidem prius illud à nobis negatum est: posterius autem jam affirmatur.

Nota 2. Id quod jam non habet existentiam realem, non ita posse terminare scientiam divinam, ut Deus ab æterno judicet rem illam pro hoc tempore existere, posse tamen eam ita terminare, ut Deus judicet & clarè cognoscat, rem illam cras extitutam: si verè crastina die existentiam realem habitura sit.

CAPUT XII.

De Cohærentia scientiæ divinæ cum libertate, aliisque ad eam spectantibus.

RESOLUTIO I. *Præscientia Dei rectè cohæret cum rerum futurarum contingentia, & libertate.*] EST CERTA ex fide, quia ex una parte Scriptura docet Deum esse præscium futurorum contingentium, ut patet ex supradictis, ex alia verò sæpe inculcat nos operari libere.

Vera

DE DEO CAP. XII.

69

Vera autem ratio hujus concordia est, quia cum cognitio supponat suum objectum, certè scientia quam Deus habuit ab æterno, de actu meæ voluntatis liberè futuro, nullo modo impedit quin actum talem liberè eliciam; intuetur enim illum ut jam à me liberè elicitum, adeoque necessitatem eum eliciendi mihi nequaquam imponere potest. Atque hanc conciliationem insinuant Theologi, quando ajunt scientiam visionis, de qua hîc agimus, esse merè speculatiuam, & nullomodo in objectum influere, sed illud supponere ut existens, & per causas secundas productum. Item quando cum August. *lib. 3. de lib. arb.* comparant præscientiam divinam nostræ præscientiæ futurorum, & memoriæ præteritorum, ac visioni præsentium. Nam certum est nostram præscientiam non esse causam, quòd res necessario futura sit, aut memoriam, quòd præterita; aut visionem, quòd præsens; sed tota necessitas petenda est ex rebus ipsis futuris, præteritis, & præsentibus; quatenus necesse est futurum esse, quod futurum est, fuisse quod fuit, & esse quod est.

Eandem non obscure innuunt Patres, quando ajunt, non ideò res esse futuras, quia Deus præscit futuras esse, sed potius ideò Deum præscire eas esse futuras, quia verè futura sunt; inde enim colligitur, præscientiam divinam esse quodammodo posteriorem futuris contingentibus, ac proinde non magis impedire ne contingenter & liberè eueniant, quàm si nulla esset eorum præscientia.

Nota, quòd cum Petrus absolutè potuerit non peccare, potuit etiam Deus non scire eum peccaturum, quare quòd hoc sciverit, non fuit absolutè necessarium, sed tantum ex suppositione quòd Petrus esset peccaturus; ac proinde necessitas ex tali præscientia illata, non nocet libertati, cum non sit antecedens, sed duntaxat consequens.

RESOLUTIO II. *Scientia Dei est causa rerum, non quidem illa quæ dicitur visionis, sed ea quæ vocatur simplicis*

placis

placis intelligentia.] PRIMA PARS PROBATUR. Ex Scrip. *Psal. 103.* Omnia in sapientia fecisti. *Proverb. 3.* Dominus sapientia fundavit terram, &c. *Secundo,* ratione nam Deus est agens per liberam voluntatem, omnia enim quæcunque voluit fecit: voluntas autem non fertur in incognitum, neque potest certò, sine errore, operis perfectionem assequi, nisi à prævia intellectus luce dirigatur, quoad modum illud faciendi; quare scientia Dei est causa rerum, tanquam principium dirigens ad rectam & ordinatam earum productionem.

Unde collige scientiam Dei esse rerum causam, non modo materialiter seu identicè spectatam, quatenus identificatur cum essentia divina, quæ est rerum omnium principium, sed etiam formaliter in ratione scientiæ; quia ut sic est directiva operationis, facemque præfert voluntati, quæ est potentia cæca.

Secunda pars, quæ est communis contra nonnullos Thomistas, facile ostenditur. Nam scientia Dei est causa rerum, dirigendo illius voluntatem ad opus, & ostendendo modum quo res quælibet convenienter produci potest: at scientia visionis non potest dirigere voluntatem Dei ad opus, quia ut eam dirigeret, deberet esse ratione prior quàm decretum liberum illius; atqui non tantum non est prior, quin etiam est ratione posterior; implicat ergo quod voluntatem dirigat ad sua decreta libera cudenda, aut cum ea concurrat ad opus.

Tertia pars ex dictis concluditur, & prætereà probatur, nam scientia simplicis intelligentiæ habet omnes conditiones requisitas, ut sit causa rerum: præcedit enim decretum divinum, adeoque rerum existentiam, repræsentat res omnes factibiles, dictatque modum quo res quælibet convenienter fieri debet; ergo nihil ei deest ad rationem scientiæ practicæ.

Nota eam scientiam esse liberam, quæ ita adiun-
ctum

Quam habet decretum, ut illud sequatur, qualis est scientia visionis; non autem illam quæ illud ente-
cedit, qualis est scientia simplicis intelligentiæ; neque
hinc colligas, Deum ad extra agere necessario, siqui-
dem scientia simplicis intelligentiæ, etsi ut scientia,
& ut causa in actu primo spectata, sit necessaria, non
tamen causat actu, nisi quatenus decretum Dei libe-
rum adjunctum habet, qua ratione est libera.

RESOLUTIO III. *Deus habet rerum ideas, quæ non
sunt res ipse factibiles, sed essentia Dei ut imitabilis.* IN
PRIMIS quod in Deo sint ideæ creaturarum, hinc
perspicuum est, quia idea vulgo dicitur, exemplar
ad cuius imitationem artifex operatur, Deus autem
est artifex præstantissimus, qui ad extra non opera-
tur ex impulsu naturæ, aut fortuito, sed liberrimè,
& ex præconceptione effectus; cuius proinde ideam,
& veluti exemplat quod intueatur, in se præhabere
debet.

Secundo quod ideæ divinæ non sint ipsæ res facti-
biles, prout ab æterno sunt objectivè in mente Dei,
patet, quia Deus valde imperfectè ageret, si extra se
deberet intueri aliquod exemplar, ad cuius imitatio-
nem operaretur, sic enim acciperet à creaturis ratio-
nem agendi, easque practicè cognoscendi, quod dici
non potest.

Tertio quod ideæ sint ipsa essentia Dei ut imitabi-
lis, patet, quia cum in ea contineantur omnes rerum
omnium perfectiones possibiles, omnesque modi
quibus quælibet res produci potest, nihil congruen-
tius potest esse exemplar, seu idea rerum omnium,
quam ipsamet essentia Dei, prout hoc vel illo modo
est participabilis à creaturis.

Quamquam ad conciliandas duas sententias oppo-
sitas, non erit fortè extra rem asserere, ideam adæquatè
spectatam duas veluti partiales ideas complecti, ob-
jectivam, quæ est essentia divina, ut imitabilis à crea-
turis, & formalem, quæ nihil aliud est quàm cog-
nitio actualis, qua Deus intuendo suam essentiam

ut imi-

ut imitabilem, repræsentat formaliter creaturas ut hoc vel illo modo faciendas.

RESOLUTIO IV. *In Deo variæ sunt idea, licet non omnium quæ ab eo cognoscuntur.*] PRIMUM PATET, quia ideæ multiplicantur juxta varios modos quibus essentia divina est imitabilis à creaturis: unde vulgo dicitur, hominem productum esse ad ideam hominis, equum ad ideam equi, & sic de aliis; ea autem distinctio idearum non est realis, ut putant ii, qui dicunt, ideas nihil aliud esse quàm præconceptas essentias creaturarum; neque etiam formalis ex natura rei, ut existimarunt olim nonnulli Theologi, qui alioqui dicebant essentiam divinam, non autem creaturas habere rationem idearum: est ergo distinctio rationis ratiocinatæ, ut patet ex dictis suprâ, ubi de attributis divinis.

Secundum probatur, quia idea est de re factibili, non quacunque, sed tantum de illa quæ fit ad imitationem exemplaris; unde non sunt in Deo ideæ negationum, aut privationum: quia hæc à Deo propriè causari non possunt: licet autem Deus producat Filium, & Spiritum sanctum, non tamen habet eorum ideas, quia non sunt res per artem factibiles ad imitationem exemplaris. Sunt igitur in Deo speciales ideæ creaturarum omnium, non modo aliquando existentium, sed etiam possibilium: quia hæc alias non possent creari, adeoque non essent possibles.

Hoc autem intellige 1. De individuis, nam genera & species cum non producantur nisi in singularibus, non habent aliam ideam quàm singularium. *Intellige 2.* Ex S. Thoma de entibus completis, nam incompleta ut materia, non habent specialem ideam, sed idea totius est simul idea partium ex quibus coalescit. *Intellige 3.* Ex eodem, de accidentibus quæ subiecto jam factis superveniunt, non de iis quæ subiectum inseparabiliter comitantur.